

30.5.2006

Dno 10/030/2006

EDUSKUNNAN APULASIOIKEUSASIAMIES

EDUSKUNNAN OIKEUSASIAMIEHEN
KANSLIA
Dnro 1066/4/06
Saapui 2/6-06
postissa jätti itse telefax

Viite Selvityspyyntöne 5.4.2006

AOA2/UR

Dosentti Jouni Luukkainen arvosteli eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassaan kantelussa Opetushallituksen antamia ohjeita uskonnon ja elämäntiedon opetuksesta. Pyydettyä selvityksenä Opetushallitus toteaa seuraavaa:

Opetushallitus on lähettänyt kunnille ja perusopetusta antaville kouluille ja lukiokoulutusta antaville oppilaitoksille 15.3.2006 päivätyt tiedotteet, joiden tarkoituksena on ollut tarkentaa Opetushallituksen 6.6.2003 (Tiedote 20/2003) tiedotetta koskien 1.8.2003 voimaan tulleen uskonnonvapauslain (453/2003) ja sen yhteydessä muutettujen perusopetuslain ja lukiolain muutosten vaikutuksista koulujen ja oppilaitosten toimintaan sekä näin auttaa kouluja ja oppilaitoksia toimimaan katsomusaineiden opetuksen ja uskonnollista ainesta sisältävien tilaisuuksien järjestämisessä säädösten edellyttämällä tavalla ja mahdollisimman joustavasti.

Tiedotteessa kohdassa 1.3. oppilaan ja huoltajien asemaa tarkastelevassa kohdassa Opetushallitus toteaa, että ”koulujen opetuksen järjestäjän tai koulun tulee tiedottaa huoltajille, että näiden tulee erikseen ilmoittaa, mihin opetukseen oppilas jatkossa osallistuu (mikäli ilmoitusta ei ole tehty lain voimaantulon jälkeen). Ilmoittautumismenettelystä päätetään paikallisesti.”

Kanteliija toteaa, että ”on totta, että tässä kenties puhutaan yhden oppilaan huoltajista monikossa, mutta ei sekään aivan selvää ole. Mutta toisaalta sulkeissa oleva teksti antaa ymmärtää, että ajanjaksona 1.8.2003 – 24.11.2004 tehty tuolloin vallinneen lain sananmukaisen tulkinnan mukainen oppilaan yhden huoltajan tekemä ilmoitus enemmistön uskonnonopetukseen osallistumisesta olisi edelleen aina pätevä, eikä oppilaan huoltajille opetuksen järjestäjän tai koulun silloin edes tarvitsisi tiedottaa mitään. Näin ollen tiedotteesta saa pikemminkin sen käsityksen, että yhden huoltajan ilmoitus riittäisi.” Lisäksi kanteliija viittaa korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen KHO:2004:99, jonka mukaan uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattoman lapsen toinen huoltaja ei toisen huoltajan vastustaessa voi pätevästi tehdä perusopetuslain 13 §:n 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta lapsen osallistumisesta enemmistön uskonnon opetukseen.

Opetushallituksella on ollut kantelijan viittaama korkeimman hallinto-oikeuden päätös käytävissä tiedotetta 19/2006 15.3.2006 laadittaessa. Kyseisen korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen mukaan ilmoitettaessa uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulumaton oppilas enemmistön uskonnonopetukseen tulee molempien huoltajien olla samaa mieltä. Jos toinen huoltaja on erimielinen, niin oppilas sijoitetaan koulun toimesta perusopetuslain 13 § mukaan elämäntiedon opetukseen. Tiedotteen sanamuodoksi valittiin nimenomaan tähän kohtaan monikolliset ilmaukset ”huoltajien” sekä ”näiden”, jotta lukijalle tulee selväksi, että molempien huoltajien tulee asiassa ilmaista kantansa ja sen ollessa yksimielinen, niin koulu voi sijoittaa oppilaan enemmistön mukaiseen uskonnonopetukseen. Tiedotteessa suluissa oleva teksti lisättiin, koska ei ole tarkoituksenmukaista edellyttää useita samansisältöisiä ilmoituksia huoltajilta. Suluissa olevassa tekstissä ei oteta kantaa kysymykseen, että ilmoitusmenettely olisi ollut aiemmin erilainen. Koska varsinainen teksti selvästi viittaa molempien huoltajien yhdenmukaiseen kan-

taan asiassa, niin tämän mukaan myös aiemmin (1.8.2003 – 24.11.2004) tehdyn ilmoituksen tulee täyttää yleinen ehto. Opetushallitus katsoi tiedotetta laatiessaan, että tärkeämpää kuin korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen kirjaaminen tekstiin, on asian oikean toimintamallin kirjaaminen.

Opetushallitus on kantelijan kanssa samaa mieltä siinä, että ilmoitettaessa uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulumaton oppilas enemmistön uskonnonopetukseen, tulee ilmoituksessa olla kaikkien oppilaan laillisten huoltajien allekirjoitus.

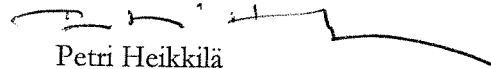
Opetushallitus katsoo, että sen tiedotteeseen 19/2006 15.3.2006 kirjoittama teksti takaa lain toteutumisen ilmoitusmenettelyn paikallisessa toteuttamisessa.

Palvelujohtaja

Sirpa Porkka

Ylitarkastaja

Petri Heikkilä

LIITTEET Eduskunnan oikeusasiamiehen lausuntopyyntö liitteineen

Opetushallitus

Hakaniemenkatu 2, PL 380, 00531 Helsinki, puhelin (09) 774 775, faksi (09) 7747 7865, etunimi.sukunimi@oph.fi, www.oph.fi

Utbildningsstyrelsen

Hagnäsgratan 2, PB 380, 00531 Helsingfors, telefon (09) 774 775, fax (09) 7747 7865, förnamn.efternamn@oph.fi, www.oph.fi